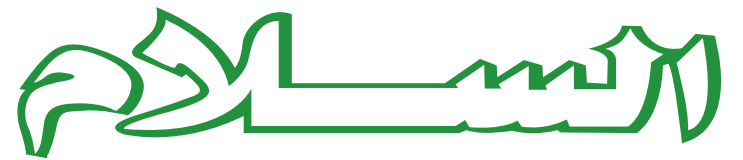

Бисмиллагъи ррягъмани ррягъим!

АССАЛАМ

www.assalam.ru

НА ТАБАСАРАНСКОМ ЯЗЫКЕ

МУСУРМАРИН ГАЗАТ

№5 (54) май 2008-ну йис. / Жумадуль-аввал 1429 / Табасаран члалниинги вазлик саб ражну угубчвурю. Кымат 15 манат

ИЛИМДИННА ПРАКТИКАЙИН КОНФЕРЕНЦИЯ

Исламдин адлу аьлим ва гъякълу шейх

Разивалиинди къайд дапну ккунду, фицики Ислам диндиз хайирлу му жюрейин йигъинжагъ гъюкмари улихъ-кълухъ хъайидарин терефнаан гъабхури сабпи раж ву, клури пуз шулу. Думу ужувлан терефнакан «Ассалам» газат урхру мусурман чвйириз ва чйириз дупну ккунду...

Гьаму улихънаси, гъякълуди клурушапрелин 25-пи йигъан, ихъ республикайин меркездиъ айи шадлугъар гъахру «Сальвайин» залиъ Вариурусатдин илимдинна практикайин конференция ачмиш гъапнийи. Гъадму серен-

тетвалин центри, теологияйин ва дин аьгю апбан институтди ва Урусатдин илмарин академияйин дагъустандин илимдин центрин члалнан, литературайин ва искусствуйин институтди тешкил гъаплуб вуйи.

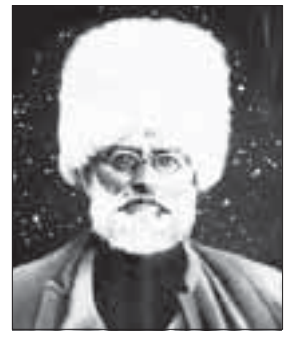
Конференцияйи Мягъячгъалайиз Кафари Къавкъаздин республикайин ва уьлкейин жюрбежюр регионарин шагъариан гизафкъадаргъюрматлухъларуч дапнайи: Москвайин исламдин университетдин ректор Марат Муртазин, Кабардинарина Балкарияйин Духовный управленияйин председатель Исмяилгъажи Бердиев, Чичандин аьлимарин Советдин председатель Хожагъмед Къадиров ва хайлин жарадар.

Конференцияйин ляхин ачмиш апбаъ РД-йин Халкъдин Собраниейин Председатель Мягъямед Сулейманов, Урусатдин Президентдин Администрацияйин айтлан политикайин Управлениейин клулин теклифчи Алексей Гришин ва Дагъустандин мусурмарин Духовный Управлениейин председатель, муфтий Аьгъмадгъажи Абдулаев иштирак гъахънийи. >>3

НУМРАЙИЪ:

2 АДЛУ АЬЛИМ, ШЕЙХ

Сайфулла-къади (к.с.) (1850-1919)

5 ДИНДИН АБГЪЮВАЛАР

Исламдин сабпи олимпиада

7 Теологияйин ва диндин институтдин аттестация

8 УЧИРУ МЕСЭЛА

Мектебарий диндин дарсар кивну ккундин?

ПАЙГЪАМБАРИН ГЪЮРМАТНАЗ

Аьгъмед МЯГЪЯМЕДОВ

ahmad_73@mail.ru

Мевлюдди гизаф халкъар уч гъапну

Апрелин 19-пи йигъан Мягъячгъалайин «Труд» стадиондин улихъна аьдатнан дару къадарнаъди инсанар уч духънайи. Гъадму терефариъ дерккнайи машинарихъан жара ксариз рякъюъди гъягъюзкъана йишв ва мягълет адайи.

Муганаз фужклар адрю спорткомплексдин жил гъикънягъди инсанарихъди абцнайи. Ихъ вари республикайин 30 агъзурилан зиина ксар дурнайи, гъаз гъапиш трибунйирихъ анжагъ 6 агъ-

зурихънакъана инсанариз деуз йишвар адар. Дурар ужуб саягъниинди ерлешмиш духънайи: дишагълийир жила-рихъан жаради айи, дурари Исламдин шартлариз хас вуди палат алабхънайи. Дурар

гъамина уч хъувалин метлеб Аллагъу Тааьлайи халкъ гъапдарикан варитлан ужурсир касдихъна - Мугъяммад Пайгъамбарихъна чпин ккунивал улупуб вуйи. Дагъустандин мусурмарина

рин диндин идарайи «Прибой» ва «Ватан» радиостанциярихъди, хъа гъазира «ТНТ-Мягъячгъала» телеканалихъди сатиди Аллагъди Гъаьнайир бабкан гъахъи йигъаз бахш вуди варихалкъарин мевлюд тешкил гъапнийи.

Гъадму серенжем ачмиш гъапну адлу аьлим – Аллагъдин дин – Ислам тарабгъру машгъур кас Магъди-гъажи Абидовди уч духънайидариз Мугъяммад Пайгъамбар ккуни динагълийири мевлюдар тешкил апбан кыматлуваликан ктибтну ва думу бабкан гъахъи йигъахъди аьлакьалу вуди чан шадвал ашкар гъапну.

Хъасин прожекторарин аквну вари терефар ишигълу аплуру, аьхю экран арайиз гъюру, гъавайиз мавлидар клули гъахрударин- «Нашидуль Ислам» дестейиан вуйидарин успагъи сесер атагуру. >>2

АЛЛАГЪДИЗ ГЪУЛЛУГЪ АПІБИИН МАШГЪУЛ ДУХЪНАЙИ АЪЛИМ ЖАХИЛ
(ВИЖНАСУЗ КАСТІАН) 70 РАЖНУ АРТУХЪДИ КЪИМАТЛУ ВУ

ГЪЯДИС

АДЛУ АЪЛИМ, ШЕЙХ

Сайфулла-кьади (к.с.) (1850-1919)

Жикъи биография

**Аьраб китабарин ва Сайфулла-кьади
Башларовдин хутлин ихтилатариан**

Сайфулла-кьади Башларов Гъяжи Мусайин балин, Мужжагид клурурин бай ву, Ницовкра гъулан. Думу Мугъяммад Пайгамбарин хтул Гъюсейндин тухмарикан вуйир ву. Думу 1850-пи йисан бабкан гъахъир ву, клури шулу (гъжрайинди 1267-пи йисан) ва гъаму дюнъяйин 1919-пи йисан (1338) гъушну, Темир-Хан-Шурайиъ, гъамусдин Буйнакск шагъриъ. Думу Заан Къазаниш гъулаъ накъвдик (никърик) кивну. Гъит Аллагъди дугъан даража за апри ва Чан нуриинди дугъан накъв (никъ) ишигълу апри! Амин!

Думу накъшбандийин, шазалийин ва къадирийин тларикъатарин (суфийин рякъярин) гъакълу шейх вуди гъахъну, думу рюгълувалин заан даражайиз удучвну, Аллагъу Тааълайин гъакънаан гъакълу аьгъовалар гъадагъну, чан вахтна думу тербиячийрин арайиъ варитлан аьхюнур, ачухъ ва метлебу аьгъовалар айир вуди гъахъну. Сайфулла-кьади Аллагъди дерин аьгъовалар тувнайир (ильм раббани) ва дин цийи алапур (мужжадид) вуйи.

Сайфулла-кьадиийин гагайиз Гъюсейн клуи ва дугъаз хъур чве ади гъахъну: Гъаза, Аьбуллагъ, Исалав, Аьлигъяжи ва Убайд. Дурари медресейиъ урхувал хъуркьувалиинди клуиз адабгъну ва дурарикан ужудар аьлимар шулу. Гъаддихъди сабси Гъюсейндиз ювелирвалин пишера аьгъяйи.

Дугъан чве Гъаза урсарин терефнаан Ницовкра гъулан сотникарин клулиъ айир вуди гъахъну. Хъа дугъан ими Аьбуллагъ лапра ужур дукхтир вуйи ва чан хизандихъди имам Шамилихъна гъагъюру, гъадугъахъди гъилихну ва чан уьмрин аьхиризкъан дугъахъди гъузну.

Хъа тмуну чвийр ювелирар ва яракъ апру устйир вуди гъахъну. Дугъан дада Бахтун динагъли кас вуйи ва чан багъри лак члалнаан гъайри дугъаз авар члалра аьгъяйи ва аьраб члалнаанна гъавриъ ахъуйи.

Сайфулла набалугъ йисариланмина динагъли кас вуди гъахъну, ари гъаддиз набалугъди айиганра дугъаз Кьади (судья) клури гъахъну, хъа гъаддин къяляхъ йисари думу халис Сайфулла-кьади шулу. Дугъаз къюб члал аьгъяйи (лак ва авар члалар).

1861 пи йисан (жара улупбариз асас духъну 1859-пи йисан) думу чан гагайихъди сатлиди Астраханъдиз гъагъюру. Гъадушваъ татарарин исламдин медресейиъ урхуз учвру ва 3 йисан думу ккудубклуру. Гъаддин къяляхъ дугъу урус члалниинди вуйи 5 йисандин мектеб ккудубклуру. Чан гагайин дустралантина думу халкъдин медицинаихъди таниш шулу ва уklar-klajариинди сагъ аплибан саб жерге къайдйир аьгъю апру. Гъадму терефнаан аьгъювалар гъадагъуз хулаъ ва медресейиъ гъадагъу тербияйи кюмек гъапну.

1867-пи йисан Сейфулла-кьадиийи Дагъустандиъ ва Арчибдин медресейиъ урхувал давам апру, гъадушваъ дугъан мялимди гъахъир Мамма-Дибир Арчибский вуйи. Гъадму вахтари Сайфулла-кьадиийина Багинийин вуйи Шуайб-эфендийин арайиъ дуствалин аьлакъйир мягъкам шулу. Урхури гъахъи йисари гъадму гъулаъ авар члалнаан арчибарин диалект ва аьзербайжан члал аьгъю апру.

1869 пи йисан Сайфулла-кьади Дагъустандиъ адлу духънайи мусурман аьлим бицинур Гъясан Къудалийихъна урхуз гъагъюру. Дугъу Къудалийин медресейиъ чан диндин аьгъовалар цийи алапну. Гъадму вахтна думу Гъясан Кахидихъди таниш шулу ва дурар хъасин дустарра шулу.

Къудалийиъ Сайфулла-кьадиийи неинки члалар аьгъю апрури гъахъну, хъа гъацира философия, математика, рябатлувалин илим аьгъю гъапну. Гъадму вахтна дугъаз 10 -дихъна члаларинди улхуз аьгъяйи, гъадму гъисабнаан аьраб, авар, лак, перс, тюрк, урус, къумугъ, татар, къазах, башкир члалар.

Гъаци хъували дугъаз илмарин вари жюрйириан аьгъовалар гъадагъуз яркъу мумкинвалар ачмиш гъапну.

Набалугъди имидитлан дугъан фикрар медицинаихъна жалб шулу. Гъадму терефнаан дугъан кюмекчи чан дада вуйи, фицики дадайиз жюрбежур уklar-klajарин кюмекниинди инсанар сагъ апру аьгъяйи. Хъасин сациб къандиси, Къудалийин медресейиъ дарсар киврайи вахтари, дугъу гъаддихъди сабси медицина ва география аьгъю гъапну. Думу чан фикрар клуиз адагъбан къаст тамам апрури вуди гъахъну.

1871-пи йисан Сайфулла-кьади Согратлийиз гъушну. Чан урхувал ккудубкълалан къяляхъ, 1875-пи йисан Цлудахарин вуйи Ильяс-гъяжийин теклифниинди 4 вазлин муддатнаъ думу Цлудахариъ дукхтирди лихуру ва аьзарлу ксарин клурбар къайдайиз хури гъахъну. Гъадму вахтна дугъу саб тягъар дарги члалниинди улхуз аьгъю апру. Хъа амма 4 вазлилан Сугурийин вуйи Аьбдурягъман-гъяжийи Сайфулла-кьади Цлудахарин гъухну ва дугъан улихъ гъадму йисари Къази-Къумухдиъ айи урус армияйин частариъ писаръди лихуз теклиф апру.

Гъадму йисари думу гъацира Ахъушайин вуйи Аьли-гъяжийихъди горюшмиш шулу.

Мялум вуйиганси, 1877-пи йисан Дагъустандиъ гъюжум арайиз гъюру. Сайфулла-кьади гъюжмиз гъуджвнайидарин терефкар вуди гъахъундар ва думу гъациб гъаракат клули гъабхбакан разиди дайи, хъа амма чаз ккуншра-ккундаршра гъадму гъюжмин иштиракчи гъахъну. Гъадму гъюжум тешкил аплибан иштиракчи ву, клуру жюрейин футнийириинди думу Саратовдин губернияйиз ссылкайиз алдауру. Астрахандин вуйи Сайфулла-кьадиийин саб жерге дустарин кюмекниинди дугъаз дустагъдиъ чаз рягъявал кади гъагъювализ-гъювализ ва лихуз мумкинвал айи ихтияр тувру.

Гъадушваъ думу немец дукхтрихъди таниш шулу ва думу немцарин дукхтарин Саратовдиъ айи медицинайин центриъ лихуз хъюгъру ва гъаддихъди сабси медицинайин урхбан заведениера ккудубклуру, гъадушваъ медицинайин бицину пишекрар гъазур апрури гъахъну. 1886-пи йисан немцарин дукхтарин

медицинайин центри дугъаз дукхтирвалин пишекрвал тасдикъ апру ва дукхтирвал апруз ихтияр айи жюрейин удостоверение тувру.

Сайфулла-кьади гизаф ражари Германияйиз гъушну, немец ва аьраб члаларинди медицинайиз тялукъ вуйи зегъметар яратмиш гъапну. Гъадму йисари гъаддихъди сабси думу суфийвалин аьгъювалар цийи алапбан зиинра лихури гъахъну.

Ссылкайин къяляхъ гъафи 1891-пи йисан Сайфулла-кьади Владикавказдиъ лихуз хъюгъру, хъа сациб къандиси Дондин али Ростов шагъриз удучвну гъагъюру, гъадушваъ думу рукъан рякъюн больницайиъ дукхтирди лихуру. Гъадму вахтна дугъу урус члалнаан вуйи чан аьгъоваларра цийи алауру ва украин члалра аьгъю апру, татарарин аьхю просветитель, Бахчисарай шагърин клулиъ айи Исмаил Гаспаральейихъди (Гаспаринский) таниш шулу, думу 5 йисандин муддатнаъ «Таржимен» ччвур али газатдин редакторвал гъапру вуйи.

Гъадму вахтари дурари Абхазияйиъ медресейиз вуйи дарамат тикмиш аплибан гъагъушин зигуру (исламдин образование яркъу апру метлеб ади). Гъадушваъ думу Кафари Къавкъаздин диндин улихъ клулихъ хъайидарихъди таниш шулу...

1894-пи йисан Сайфулла-кьади Астраханъдиз къяляхъ хътакуру ва невропатологди лихуз хъюгъру, чав чаланди востоқдин философия ва мусурман юриспруденция аьгъю апру хъюгъру, медицинайин ва исламдин диндин астрахандин яратмиш апру. Астрахандин диндин идарайиз ва мусурмарин урхбан идарйириз кюмекар гъапну. 1903 пи йисан Николайин гъюкуматдин медицинайин вуйи отдели дугъаз Урусатдин фунуб йишваъ вушра лихуз ихтияр (мумкинвал) тувру диплом тувнийи. Гъаддин къяляхъ 1904-пи йисан Сайфулла-кьади Къавкъаздин мусурмарин терефнаан Урусатдин Государствойин Думайиз депутатди ктагънийи, гъадушваъ думу жавабдар гъуллугънаъ гъилихну. Гъадму йисан думу Каирин «Аль-Жами аль-Азхар» клуру исламдин университетдиз гъагъюру. ▶7

ГЪЯДИС

ВАРИТАН УЖУБСИБ ИБАДАТ ЙИЗ НАСИЛ ВУ, ХЪАСИН ДИДИН КЪЯЛЯХЪ ВУЙИБ, ХЪАСИН ГЪАДДИН КЪЯЛЯХЪ ВУЙИБ ВУ

ИЛИМДИННА ПРАКТИКАЙИН КОНФЕРЕНЦИЯ

Исламдин адлу аьлим ва гъякълу шейх

1 « Гъадму конференцияйиъ тебрикан гафар хъади удучвну гъулхдарин арайиъ РД-йин Халкъдин Собраниейин Председатель Мягьямед Сулейманов, Мягьячгъала шагърин администрацияйин главайин заместитель Абдуляман Гюсейнов, РД-йин Гюкуматдин диндин месэлийриз лигру Комитетдин председателъ Агъмад-гъяжи Мягьямедов айи. Урусатдин Президентдин Администрацияйин айтлан политикайин Управлениейин клулин теклифчи Алексей Гришинди чан тебрикан улхбаъ, асас вуди, гъамци гъапнийи:

- Государствойин гюкмари аьхиримжи йисари диндин гъякънаан вуйи чан политика духовный ксарин фикрар фикрарназ гъадагъури дюзмиш аплура. Гъадму терефнаан гъаму конференцияйи аьхю метлебувал уйнамиш аплура. Гъяйифки, экстремизмийи чан ччивар гъатларццура ва гъадму чиркин узърихъди женг гъабхаз улъчир къабул дапну ккунду. Асасуб ихъ жигъларихъди гъаврик къабан ляхин жанлу аплувал ву.

Гъийин вахтна государствойи диндин жорйирихъди женг гъабхурадар, хъа гъеле диди дураиз мумкинвал айи кюмекарра аплура, Урусатдин мусурмарин Духовный управлениейин теклифниинди ва Урусатдин Федерацияйин Президентдин тясирлувалиинди ислам

артмиш аплбаз кюмекар тувбаан вуйи государствойин Фонд тешкил дапна. Гъадму Фонддин гъюрматлу председателъ Евгений Максимович Примаков ву. Фондиз Дагъустан Республикайин Президент Муху Аьлиевра дахил шула.

Хайлиндариз мялум дубхънайиганси, государствойин политикайиъ метлебулякъ ихъ улъкеийи диндин образованиийи реформа гъабхувал ву. Гъадму метлебариз государствойи пулин аьхю дакъатар деетура.

2009-пи йислан хъюгъну государствойин аккредитация гъадагъу диндин вузари чпин выпускникариз государствойин клалбин (чешнейин) дипломар тувбанди ву. Гъадму жорейин дипломар хъайи жигъларихъдан чпиз айи, гъадагъу пишейиз асас ляхниъ учвуз хъибди.

Конференцияйиъ сарпир вуди доклад хъади удучвур Дагъустандин мусурмарин Духовный Управлениейин Председатель, муфтий Агъмад-гъяжи Абдулаев вуйи. Дугъу мусурман диндин аьхю аьлим, Накъшбандийин, Шазилийин ва Къадирийин тарикъатарин гъякълу шейх Сайфулла-къади Башларовдин уьмрихъди ва яратмиш аплбарихъди таниш гъапнийи. Магъа сакъюдар асас далилар:

Сейфулла-къади 1850-пи йисан Темир-Хан-Шурайиъ (гъамусдин Буйнакск) баб-

кан гъахъну ва 1919-пи йисан кечмиш гъахъир Заан Гъазаниш гъулан накъваригъ кивну.

1909-пи йислан 1918-пи йисазкъан Дагъустандин ва Кафари Кавказдин Муфтийвалин гъуллугънаъ гъахъну. 1917-пи йисан думу Дагъустандин дявдинна революцияйин (инкълабдин) гюкмари диндин месэлийриан вуйи комитетдин клулиъ айир вуди гъилихну. Дугъу революционерариз къаршуди дявдин гъяра-катар гъахбан хатталуваликан халкъариз ктибтуйи (Сайфулла-къадиийин уьмрикани ва дугъан бажаранлу, лапра дирбаш ляхнарикани вуйи материалихъди гъаму нумрайин 2- пи машнаъ яркъуди таниш хъуз мумкинвал ачвуз).

Мягьячгъала шагърин Клулин жвумийин мистан имам Мугъяммадрасул-гъяжи Сяъдуевди Сайфулла-къади Башларовдин илимдин яратмиш аплбарихъди аьлакьалу вуйи доклад гъурхну. Гъадушваъ удучвну гъулху хайлин жара аьлимари гъадму адлу шейхдин ва аьлимдин, жямьятлуъ регъбрин уьмрин ва ляхнарин вари терефарикан яркъуди ктибтну.

Докладар урхбалан къяляхъ конференцияйин саб жерге иштиракчийриз- гъюрматлу хялариз имам Шамилини ччурнахъан вуйи Варидюньийин фонддин багъишар тувну: «Дагъустандин

гъизилин хяд» ордендиз лайиькулу гъахъи Урусатдин Президентдин Администрацияйин айтлан политикайин Управлениейин клулин теклифчи Алексей Алексеевич Гришинди асас вуди гъамци гъапнийи: «Дюз гъапиш, имам Шамилини ччурнахъ хъайи Варидюньийин фондди узуз гъамциб багъалу багъиш тувруваликан хабаркъана адайзуз. Чухсагъул, геле-жегдиъра узхъан удукъру ляхнар аплуз чалишмиш хъидиза».

Хъа Кабардинарина Балкарияйин муфтий Исмаил-гъяжи Бердиевди КБР-ин орденар дагъустандин саб жерге мусурман аьлимариз, тарих агъю аплрудариз ва жямьятлуъ ляхнарин улихъ-клулихъ хъайидариз тувну.

Хъасин Сейфулла-къадиийин уьмрихъди ва яратмиш аплбарихъди аьлакьалу вуйи докладар секцияйириъ давам гъапнийи. Диндин ляхин хъа йигъанра давам гъабхънийи. Конференцияйин иштиракчийр Чиркейиз, Дербентдиз гъушну, исламдин вузарин студентарихъди, аьлимарихъди, динагълийирихъди гюрюшмиш гъахъну. Илимдинна практикайин конференцияйин иштиракчийри гъаму серенжем гъабхъин чпин квантан разивал улупнийи ва гъадушвъан Сайфулла-къадиийин цийи агъювалар гъадагъбиинди удучвнийи.

Пирмягъмед КЪАСУМОВ

МУГЪЯММАД ПАЙГЪАМБАРИН ✿ ГЪЮРМАТНАЗ

Мевлюдди гизаф халкъар уч гъапну

1 « Гъаци ярхи хъяхъди нашидарин мяълийир аплрудари чпин устадвал ашкар гъапнийи. Иллагъки «Дылым» ва «Баракат» клуру дестийрин жанлувалиин ва Заур Салиговдин, Ринат Каримовдин, Рашид Багъатаевдин, Тлагъир Курачевдин ва хайлин жара ксарин устадвалиин уч духънайидар къадарсуз шад ва мюгътал гъахънийи. Амма устадвалиинди диндин мяълийир аплрудар вари стадиондиъра гизаф айи. Аллагъу Таълайин кван аплбар, Пайгъамбариз ✿ вуйи салаватар уч духънайидари мяналуди клуи ва гъадрарин сесер вари терефариз аглагуйи. Гъаму серенжем къюб саятна гъацаъ давам гъабхънийи.

Гъадму серенжемдиъ бязи вахтари «Рисалат» клуру кинофильмиин вуйи паря (Мугъяммад Пайгъамбарин ✿ уьмрикани ва дугъан баркаллу ляхнарикани дупнайидар) аьхю экрандиан улупуйи...

Аьхиреъ Дагъустандин муганаздин муфтий Саидмугъяммад-гъяжи Абубакаровдин ччурнахъ хъайи Фонднан председателъ Хасмугъяммад-гъяжи Абубакаровди дюаъ гъурхну.

Серенжемдин клулин режиссер Абдусамад Абдулямановди гъапиганси, гъаму мевлюддиз гъазурлугвалар гъахури къюб вазтлан

артухъ вахт гъабхънийи. Муганаз уч дапнайи тажрубара гъисабназ гъадагъну. Гъаддихъди сабси Шариаетди къабул аплру саягънан мяълийир ва музыка арайиз адагъну ккунивалра асасуб вуйи.

Мевлюд тешкил аплбаъ Мягьячгъала шагърин администрацияйи, РД-йин физкультурайинна спортдин министерствойи, «Труд» стадиондин улихъ-клулихъ хъайидари аьхю кюмек тувну. Мьялуматар тарагъбан вазифийр гъацира «Хизандин», «ТСД» клуру телеканалари, «Ас-Салам» ва «Нур-ул-Ислам» газатар клулиз адагъну.

Клулин мистаъ мевлюд

Мартдин аьхирариеъ Мугъяммад Пайгъамбар ✿ бабкан гъахъи йигъаз Мягьячгъала шагърин Клулин жвумийин мистаъ мевлюд клули гъубшну. Гъадушваъ Дагъустандин вари терефариян-пиплариян вуйи мусурмар иштирак гъахъну. Аьраб ва милли члалариинди мевлюд клули гъубшну. Мистан имамдин заместитель Зайнулла-гъяжи Атаевди уч духънайи вари мусурмар гъаму гирами йигъахъди мубарак гъапну, хъа мевлюдарин

арайиъ Аллагъди Гъаънайирин ✿ уьмрикани ктибтну, дугъан пайгъамбарвалин вазифийрикан гъапну, Пайгъамбарин ✿ уьмриани жорбежор терефар ашкар гъапну.

Уч духънайидарин арайиъ гизаф къадар жигълар айи, хайлиндар чпин веледарихъди гъафнийи. Чпи абийир-бабари гъапиганси, гъаци аплбан метлеб чпин веледар исламдин культурайихъна ва Ислам диндихъна багахъ аплувал вуйи.

Хусуси мялумат

ГЪАРСАБ СУННА ТАМАМ АПИРУРИЗ ЖЕННЕТДИЪ ХУСУСИ ЙИШВ ВА САВАБНАН ДАРАЖА А

ГЪЯДИС

КОНКУРСАР

Чиркейиан вуйи шейх Саид-эфендийн «Хайирлу аьгьоваларин хазна» («Сокровищница благодатных знаний») клуру китабдиан республикаин ачухъ вуйи конкурс гъабхбан гъякънаан

ПОЛОЖЕНИЕ

Дагъустан Республикаин Духовно-просветительский центри Чиркейиан вуйи шейх Саид-эфендийн «Хайирлу аьгьоваларин хазна» («Сокровищница благодатных знаний») клуру китабдиан конкурс гъабхуру. Конкурсдиъ фунуб яшнан касдихъан вушра (дишагълийирихъанра, жиларихъанра) иштирак хъуз шулу.

КОНКУРСДИН МЕТЛЕБ

Инсанари мусурман диндихъна вуйи аьгьовалариан аьшкъ за аплуб ву, гъадму аьгьовалар гъарсар мусурман касдиз ади ккунду, фицики Мугъяммад Пайгъамбарин ﷺ гъядис а: «Диндин аьгьоваларихъна чалишмиш хъувал гъарсар мусурман жвиван ва мусурман дишагълийин вазифа ву».

Гъелбетда, Аллагъдин диндиан вуйи адлу аьлим, накъшбандийн ва шазилийн тларикъатарин шейх, Чиркейиан вуйи Саид-эфендийн «Хайирлу аьгьоваларин хазна» клуру китабди диндин ва политикаин экстремизмийиз аькси вуйи гъякъикъивал улупура ва диди ихъ жамъаатлугъдиъ ислягъвал, маслааьт ва къайда уьхбаз ужуб терефнахъинди тясир аплиди.

КОНКУРС ГЪАБХРУ ВАХТАР (ПАЯР)

Сабли пай райондиъ (шагъриъ) гъабхуру — гъаму йисан 21-пи авгъустдиз. Натижайиъ райондин (шагърин) конкурсдиъ иштирак хъпан бадали 5 касдикан ибарат вуйи команда уч аплуру.

Къюбпи пай райондиъ (шагъриъ) гъабхуру — 14-пи сентябриз: конкурсдин шубубпи пайнаъ иштирак хъпан бадали са-саб команда тешкил аплуру.

Шубубпи пай республикаий гъабхуру — 12-пи октябриъ, Мягъячгъала шагърин Клулин жвумийин мистаъ (Дахадаевдин ччвурнахъ хъайи кюче, 136). Гвачнинган сяаьт 9-диъ ккебгъру. Конкурс урус члалниинди гъабхуру.

Финал

Варитан артухъ къадарнаъди баллар гъадагъу 5 команда конкурсдин финализ адауру, хъа конкурс октябрин 21-пи йигъан клули гъабхуру, гвачнинган сяаьт 9-диъ ккебгъру.

КОНКУРСДИН ГЪАДЯГЪНАЙИ ТУР КЛУЛИ ГЪАБХБАН КЪАЙДА

Улихъна вуйи паяриъ гъабхуру конкурс гъамцдар табшуругъарикан ибарат ву:

Сабли табшуругъ (блиц-опрос). Командаийан вуйи санури саб минутдин муддатнаъ «Хайирлу аьгьоваларин хазна» клуру китабдиан суалариз жавабар тувну ккунду Дюзди жавабар туву гъарсаб жавабназ жюриин членари 0,5 баллин кымат тувру.

Къюбпи табшуругъ. Командаийн гъарсар члендиз биклбиинди комиссияи туву 9 суалназ жавабар тувну ккун-

ду, зиихъ дупнайи китабдиан ва гъаму темйириан:

- дин аьгъю аплбаан (акида) суал;
- Исламдин юриспруденцияийан (фикх) шубуб суал;
- суфизмийан шубуб суал (тарикъат);
- къюб суал вагъабитарин сектайиан.

Гъарсаб жавабназ 5 балл тувбан къайдайиинди кымат дивру.

Шубубпи табшуругъ. Командаийкан санур касди тларикъатарин (накъшбандийн ясана шазилийн) силсила дюзмиш даплну ккунду. Жавабназ 5 балл тувбан къайдайиинди кымат тувру.

Юкюбпи табшуругъ- капитанарин конкурс. Командаийн капитанди улупнайи китабдиан тешкиллувалин комитетди туву темайиан сочинение биклб лазим ву. Макъалайиз 5 балл тувбан къадарнаъди кимат тувру.

ФИНАЛИН КОНКУРС ГЪАБХБАН КЪАЙДА

Республикаийн конкурсдин финал исихъ улупнайи юкюб табшуругънакан ибарат ву:

1) Комиссияи зиихъ улупнайи китабдиан теклиф даплнайи китабдиъ къайд даплнайи тарихариан хайирлу дарсарикан пуб. Гъарсаб командаий 5 минутдин муддатнаъ тувнайи тарихдин пайнакан шлубкъан артухъди тясирлу терефар къайд даплну ккунду. Гъубкнайи жавабназ 5 баллин кымат тувиди;

2) Финализ удучлву ва талитнаъ айи командийири суалариз туву жавабар. Командийири чпин хушниинди саритмунуриз «Хайирлу аьгьоваларин хазна» («Сокровищница благодатных знаний») клуру китабдиан шу-шубуб суал тувру. Гъарсаб суалназ туву жавабназ 5 баллиинди кымат тувру;

3) Блиц-турнир: командаийн членарикан сануриз тешкиллувалин комитетди улупбиинди саб минутдин муддатнаъ «Сокровищница благодатных знаний» клуру китабдиан туву суалариз жавабар тувну ккунду. Дюзди гъарсаб жавабназ кымат 0,5 балл ву;

4) Саид-эфендийн чан «Хайирлу аьгьоваларин хазна» («Сокровищница благодатных знаний») клуру китабдиан тувнайи пайнакан фикрар жвуву аьлава аплуб.

Гъидипнайи текстнап пай фициб саягъниинди аьлава аплуруш, гъаддиз дилигну жюриин членари кыматра дивиди.

Табшуругъназ 5 минутдин вахт улупуру ва жавабназ 5 баллиинди кымат тувру.

Сабли йишв гъадабгъу командайиз Пайгъамбарин ﷺ зияратдиз путевка тувру (самолетдиъди гъяждиз гъягъювал).

Хъа финализ удучлву имбу командийр кыматлу пешкешар ва призар тувбиинди лишанлу аплиди.

МЕКТЕБДИН ЯШНАКК ККУРКЪНАЙИ БИЦИДАРИ ГЪУДГАН ДЮЗДИ АПИУЗ АБГЪЮВАЛИН ВА ИСЛАМДИН БИНИИРИАН УЖУДАР АБГЪЮВАЛАР УЛУПБАН КОНКУРС ГЪАБХБАН ГЪЯКЪНААН

ПОЛОЖЕНИЕ

КОНКУРС ГЪАБХРУ ВАХТ

Сабли пай районарин гъуларий ва шагърарин чпи яшамеш шулайи кварталарин мистарий 2007-пи йисан 27-пи авгъустдиъ гъабхуру.

Къюбпи пай райондиъ (шагъриъ) гъабхуру- 10-пи авгъустдиъкан.

Гъаму къюби паярра гъуларин ва шагърарин кварталарин мистарин имамари районарин ва шагърарин имамарин регъберваликкди клули гъабхуру, конкурсдин натижийр гъивхъан шубубпи аьхиримжи туриъ иштирак хъпан бадали.

Шубубпи пай республикаий гъабхуру - урус члалниинди, Мягъячгъала шагърин Клулин жвумийн мистаъ, 17-пи авгъустдиъ (Дахадаевдин ччвурнахъ хъайи кюче, 136), сяаьт 9-диъ.

КОНКУРС ГЪАМЦДАР

ЖЮРИИРИАН ГЪАБХУРУ:

1. Гъудгнин бинийириан аьгъювалар улупбан ва думу гъял-гъязирди клулиз адабгъбан, гъудгнин жиклбалан хъюгъну гъудгнин ккудубкйибалан къяляхъ аплу дюзийр ккудуклайизкъан. Конкурсдиъ айи гъарсар касдиз гъудгнин жиклвал, гъудгнин саб ракаат ва улупнайи вахтна дюзийр урхувал теклиф аплиди.

ПЕНСИОНЕРАРИН АРАЙИЪ ДЮЗДИ ГЪУДГАН АПИУЗ АБГЪЮВАЛИН ВА ИСЛАМДИН БИНИИРИАН УЖУДАР АБГЪЮВАЛАР АЙИВАЛИН ГЪЯКЪНААН ВУЙИ КОНКУРС ГЪАБХБАН

ПОЛОЖЕНИЕ

Конкурсдиъ пенсияийн яшнаккна ккуркънайи гъарсар касдихъан иштирак хъуз шулу (диндин образование айидар ктарди).

КОНКУРС ГЪАБХРУ ВАХТ

Сабли пай. Конкурс гъабхбан сабли пай гъуларин ва шагърарин клулин мистарий 2008-пи йисандин 6-пи сентябризкъан гъабхуру.

Конкурс гъабхбан сабли пайнаъ гъуларин ва шагърарин клулин мистарин имамари кварталарин мистарин имамар уч аплуру Пенсионный фонднан работникарихъди сабишвйинди, конкурсдиъ иштирак хъпан месэлайиан пенсионерарихъди гъаврикк ккаъбан ляхин гъабхуру. Дурари гъарвахтна консультацийр гъахуру ва мистарий пенсияийн яшнаккна ккуркънайидарихъди дарсар тешкил аплуру, хъа нагагъ лазим гъабхъиш хулазра гъягъюру. Гъаддин къяляхъ кварталарин мистарий конкурсар тешкил аплуру, хъасин — 20-пи сентябриз гъуларин (районарин ва шагърарин) конкурсарра. Гъадму вахтна асас фикир конкурсдихъна шлубкъан артухъ къадарнаъди пенсионерар, гъадму гъисабнаан ялгъузди вуйидар ва лапра аьхю яшар духънайидарра жалб аплбан месэлайиз тувуб лазим ву.

Къюбпи пай райондиъ (шагъриъ) гъабхуру- 2008-пи йисандин 20-пи сентябризкъан. Конкурсдин къюбпи пайнаъ районарин ва шагърарин имамари Пенсионный фонднан вакиларихъди сабишвйинди пенсионерарин сабли пайнаъ гъалиб гъахидарин арайиъ районарин (шагърарин) конкурсар гъахуру — 2008-пи йисандин 20-пи сентябриз. Конкурсдин натижа гъивган са-сар кас гъалиб гъахидар гъядягъюб лазим ву-шубубпи аьхиримжи пайнаъ иштирак хъпан бадали. Ишварин имамарихъан чпис айи мумкинвалариз дилигну къюбпи пайнак конкурсдиъ гъалиб гъахидариз пулин пешкешар тувузу шулу.

2. Диндин бинийириан вуйи суалариз биклбиинди жавабар тувувал.

КОНКУРСДИЪ ТУВУ ТАБШУРУГЪНАЗ ЖЮРИИИ ЙИЦИУБ БАЛЛИН КЪАЙДАЙИИДИ КЫМАТ ТУВИДИ

Конкурсдин суалар «Диндин бинийир ва Мугъяммад Пайгъамбарин ﷺ уьмиркан ктибтувал» клуру китабдиан тувиди. Гъадму китаб «Рисалат» клуру тукандиан массу гъадабгъуз шулу (Мягъячгъала шагъур, Дахадаевдин ччвурнахъ хъайи кюче, 136).

Призовой йишвар гъадагъу ксариз кыматлу багъишар ва призар тувиди.

Конкурсдин натижийириинди шагърарин ва гъуларин имамарин ляхниз кымат тувиди.

Вари конкурсарин ва йискъубан арайиъ клули гъуху имбу серенжемарин натижийр йивбалан къяляхъ районарин ва шагърарин уждарстар имамариз багъишар тувиди.

Конкурс гъабхбан гъякънаан бегъемди вуйи мялумат учхъан Дагъустандин мусурмарин Духовный управленийиъ гъадабгъуз шалчвухъан, гъаму аьдрисназ илтиклай: **Мягъячгъала шагъур, Аьлиевдин ччвурнахъ хъайи кюче, 2.**

Шубубпи пай конкурсдин тешкиллувалин комитетди Пенсионный фонднан вакиларихъди сабишвйинди республикаий урус члалниинди гъабхуру — Мягъячгъала шагърин Клулин мистаъ 5-пи октябриъ (Дахадаевдин ччвурнахъ хъайи кюче, 136). Конкурсдин ляхин гвачнинган сяаьт 9-диъ ккебгъру.

КОНКУРС ГЪАМЦДАР

ТЕРЕФАРИАН ГЪАБХУРУ:

1. Гъудган аплбан бинийириан аьгъю хъувал ва думу гъял-гъязирди клулиз адабгъувал (тамам аплувал), жиклбалан хъюгъну гъудгнин къяляхъ урхру азкараринди ккудуклайизкъан. Конкурсдиъ иштирак шулайи гъарсар касдиз гъудгнин жиклвал теклиф аплиди, гъудгнин саб ракаат аплувал, ва улупнайи вахтна азкарар урхувал.

2. Диндин бинийириан вуйи месэлийириан туву суалариз биклбиинди жавабар тувувал. Конкурсдин гъарсаб табшуругъназ жюриин зигимлу членари йицуб баллин къайдайиинди кымат тувиди.

Конкурсдин суалар «Диндин бинийир ва Мугъяммад Пайгъамбарин ﷺ уьмиркан ктибтувал» клуру китабдин сабли пайнакан дюзмиш даплнайидар ву. Китаб «Рисалат» клуру тукандиан масу гъадабгъуз шулу. **Аьдрис: Мягъячгъала, Дахадаевдин ччвурнахъ хъайи кюче, 136.**

Шлубкъан артухъди баллар гъадагъу ва гъалиб гъахы кас пулсузди гъяждиз гъаиди, хъа 4 касдиз пулин призар тувиди.

Вари конкурсарин ва йискъубан арайиъ клули гъуху просветительвалин вари серенжемарин натижийириинди Дагъустандин районарин ва шагърарин уждарстар имамариз багъишар тувбанди ву.

Конкурс гъабхбан гъякънаан лапра яркву мялуматар Дагъустандин мусурмарин Духовный управленийиъ гъадагъуз хъибдичвухъан.

Диндин аьгъювалар

Муслимат БАКАНОВА

журналист

muslimat-2006@mail.ru

Олимпиада кьоб жюрейин къайдайинди кљули гъубшну: исламдин дарсарин, мисал вуди гъадабгъиш, Къуръан аьгъю апбаан, гъядисар аьгъю апбаан, фикгъ (исламдин къанунарик), акъида (Аллагъ Сар вуйивалин гъякънаан вуйи илим), мазгъабар (Исламдиъ ихтиярар урхбакан вуйи мектебар) ва аьраб члал аьгъювал.

Олимпиада РИУ- йи Исламдин культурайин, илимдин ва образованиейин тереф уьхбаан вуйи Фонднахъди сатиди тешкил дапнайиб ву. Думу РФ-дин Президентдин айтлан политикайин Управленийин иштираквалиинди университетдин 10 йисандин юбилейдиз бахш вуди тасдикъ гъапуб вуйи. Пулин дакъатарин кюмек РТ-йин культурайин Министерствойи, «Ак Барс» кљуру банкди ва «Кулюб» кљуру гирамивалин кюмек тувру фондди тувну.

Олимпиадайн жавабдар секретарь Оймагъмат Маликовди мялум гъапганси, гъаму олимпиада кљули гъабхан метлеб исламдин урхбан идарйири урхурайидарин арайиан бажаранлу студентар ашкар алувал ва гъадушварий урхурайидариз гележегдиъ кюмек туввал ву. РИУ-йин ректор Рафик Мухаметшинди гъапиганси, гъаци алували мусурмарин жямаятлугъ сатли аплити ва албагну ляхин алуз мумкинвал тувиди. Гъаму олимпиадайн гъийин вахтна Урусатдиъ исламдин образование фициб дережайиъ аш, гъякълуди улупну ккунду.

Олимпиадайн Дагъустандин, Чечняйин, Москвайин, Башкортостандин, Исккан Новгороддин ва Урусатдин жюрбежур шагъарин мусурмарин урхбан идарйириан вуйи 28 студент иштирак гъахну. Гъарсаб урхбан идарйиан кю-кюр иштиракчийр-студентар улупнайи. Жигъил иштиракчийрин арайиъ сар ришра айи — «Мугъяммадия» кљуру мусурмарин заан медресейиан вуйи студент.

Конкурс биклбиинди, тестарин саягъниинди кљули гъубшну. Дидланна гъайри, аьраб члалнаан жюрейиан аьгъювалар ашкар алуруган конкурсдин иштиракчийри мелзниинди улхбиинди аьраб члалнаан чпиз дерин аьгъювалар айивал улупну ккундийи, хъа исламдин илмарин конкурсанта-ри- Къуръан марциди урхбаан чпин устадвал улупну ккундийи. Къайд алул лазим вуки, мялуматарин дакъатарин туврайи кьиматназ асас духъну, конкурсдин иштиракчийри тувнайи табшуругъар лапра читиндар вуйи ва думу аьгъювалар жара улкйирин исламдин вузариз тьлукъ вуйи къайдайиндар вуйи. Аьлимари туву кьиматариинди олимпиадайн иштиракчийри чпиз туву вари табшуругъар хъуркьувалиинди кљулизра адагъну.

Табшуругъарин натижийиинди приздин йишвар гъамциб саягъниинди пай гъапну: сабпи йишв Аьгъмад Гаирбеговди гъадабгъну (Мягъячгъала, Дагъустан), кьубпи йишв Юсуф Бадаевди (Уфа, Башкортостан), шубубпи йишв- Мурад Мягъямедовди (Мягъячгъала, Дагъустан).

Аьраб члалнаан вуйи жюрейиан сабпи йишв Алмаз Сафинди гъазанмиш гъапну (Казань, Татарстан), кьубпи йишв — Галия Мугъяррамовайи (Исккан Новгород), шубубпи йишв-

Гъаму улихънаси Казань шагъриъ айи Урусатдин исламдин университетдиъ (РИУ) Вариурасатдин исламдин сабпи олимпиада кљули гъубшну. Гъадушваъ Урусатдин Федерацияйиъ ерлешмиш духънайи исламдин секи вари урхбан идарйир иштирак гъахну.

Исламдин сабпи олимпиада

Мугъяммадрасул Ашиковди (Мягъячгъала, Дагъустан).

Гъамци, олимпиадайн уьмуми сабпи йишв дагъустандин исламдин урхбан идарйирин студентари гъазанмиш гъапну (теологияйин ва дин аьгъю апбан институт ва Дагъустандин исламдин университет).

Гъалиб гъахидариз телевизорар тувну. Кьубпи ва шубубпи йишвар гъазанмиш гъапндариз — DVD плеерар, хъа олимпиадайн вари иштиракчийри урус ва аьраб члалариинди вуйи аьраб литература пешкеш гъапну.

Узу теологияйин ва дин аьгъю апбан институтдин ректор Макъсуд Садикъовдикан олимпиадайн натижийирикан ктибтуб ккун гъапниъиза.

— Олимпиада фициб дережайинди кљули гъубшну? Студентарин гъаддихъна вуйи гъазурлулвал фициб дережайиъ айи?

— Секи 90 процент иштиракчийр Урусатдин Федерацияйин жилиин лихурайи исламдин вузарин (теологар ва ислам диндиан аьгъювалар гъадагъру диндин гъуллугъчийр гъазур алуру институтарин) студентар вуйи. Ухъхан 3 команда айи: теологияйин ва дин аьгъю апбан институт, Дагъустандин исламдин институт, «Нуруль Иршад» ччвур али исламдин институт (Буйнакский райондин Чиркей гъул). Суалар студентариз лапра читиндар вуйи, хъа амма гъаддиз дилигди, дурари уждар аьгъювалар улупниий. Ич студентариз гъадму олимпиадайн гъазурлулгар гъахуз лапра цибдитлан вахт адайи, фицики учухъна олимпиада гъабхан гъякънаан вуйи мялумат думу ккебгъайиз улихъна вуйи кьоб гъяфтаийи гъафниий. Дагъустанди уьмуми гъисабнаъ сабпи йишв гъазанмиш алувал-думу ихъ аьлимарин хъуркьувал ву, гъаз гъапиш студентариз аьгъю-

валар тувдар ихъ аьлимар вуйи. Ухъу Дагъустандиз илмар айивал улупнухъа, мумкинвалар айивалра тасдикъ гъапунхъа, анжагъ гележегдиъ артухъ кьувватниинди зегъмет дизигну ккунду.

Гъаму серенжемди улупганси, ухъу лапра артухъди жавабдарвал гъисс алури дилихну ккунду ва Дагъустан диндин аьгъювалар тувбан мядан ву.

— Багахъ вуйи гележегдиъ гъаму жюрейин серенжемар гъабанди вуйин, белке гъацдар серенжемар гъахуз Дагъустандиъра мумкинвал ашул?

— Казань шагъриъ учу гъаддикан улхбар гъапниийча, фицики олимпиада саб йишвхъан тмунуб йишвахъна гъабгъруб хъибди, кљури. Гъаци вуйиган ухъузра Урусатдин уьмуми олимпиада гъабхуз мумкинвал хъибди. Гъаддихъди сабси, гъаму ражну арайиз гъафи саб жерге нукъсанар ихъ гележегдин ляхниъ фикирназ гъадагъуб лазим ву. Ухъу, иншаАллагъ, гизаф жюрйириан талитар гъахидихъа, фицики диндин аьгъювалар гизаф жюрйирииз дахил шулайидар ву.

— Мялум вуйиганси, олимпиадайн секи вари иштиракчийр баяр вуйи, сар риш ктарди. Гъаму жюрейин олимпиадайн шубариз иштирак хъуз мумкинвал шулийкна?

— Учу гъадина шубар гъаббакан фикрар гъапниийча. Хъа амма шариятдин улупнайи къайдйир а ки, дурар гъисабназ гъадагъну ккунидар ву. Узу фикир алураза, фицики гележегдиъ шубар иштирак духъну ккунду. Гъадушваъ узу умудлу гъахъунза, фицики ихъ шубар аьгъювалар жигъатнаан гъаддарин къяляхъди дар, хъза гъеле имбу иштиракчийризлан дерин аьгъювалар а.

— Жюрйиз фузар дахил гъахъний? Гъадушваъ дагъустандин аьлимарихъан иштирак хъуз шуйин?

— Ухъхъди гъадушваз исламдин образованиейин ва илимдин Кафари Кавказдин университетдин центрин президент, РД- йин муфтийин сарпи заместитель Магъди- гъажи Мутаилов гъушнийи. Иллагъки дугъу ихъ студентар олимпиадайн иштирак хъпан къайда дебккнийи ва, рябкьурайиганси, тешкил гъапу ляхин хъуркьувалиинди кљулизра удубчлвну. Гъелбетда, дугъханра жюрйиъ иштирак хъуз шуйи. Жюри кьиматар дивбахъна лапра ижмишнаан янашмиш шуйи, гъарсариз гъякълу ва чан аьгъювалариз дилигну кьимат тувуйи.

Гъацира Казань шагъриъ Урусатдин исламдин вузарин ректорарин Советдин сабпи заседание гъабхъну. Къваин алураза, фицики ректорарин Совет 2007-пи йисан ноябрин вазли тасдикъ гъапниийи. Думу тешкил апбан терефкар Урусатдин муфтийирин Советдин кљулиъ айи Равиль Гайнудин вуйи. Ректорарин Советдиз диндин шубуб центриз дахил шулайи вузарин улихъ- кљулихъ хъайидар дахил шула: Урусатдин муфтийирин Совет, мусурмарин Центральний духовный управление, ва Кафари Кавказдин мусурмарин Координационный центр.

Урусатдин исламдин урхбан идарйирин ректорарин Совет тешкил алувал ихъ улкйейин тарихдиъ лапра метлебу гъадиса ву. Муганаз гъациб сатливал ухъуз адайхъуз. Гъарсаб вуз чан программайинди лихуйи, чпин урхбан планариз асас духъну урхувал тешкил алууйи. Гъийин вахтна ухъуз вари кьувватар сатли алуз, теологар гъазур апбаан саб вуйи уьмуми программа тартиб алуз ва думу жарадариз ишлетмиш алувал теклиф алуз мумкинвалар а.

Гъаму заседаниейиъ кьарар адабгъну:

1) сабишвъинди гъадабгъан алуру ляхнин уьмуми план тартиб алувал;

2) исламдин урхбан идарйирин ректорарин Советдин «Исламдин дюнья» ччвур али журнал чапдан адабгъувал. Гъадму журнал Казань шагъриъ адабгъанди ву, хъа гъарсаб вузди гъадушваз чпин материал хътаиди. Ихъ пишекрар гъадушваъ лихиди ва редколлегияйиъра ва гъ.ж.;

Уьмуми сайтдиан улхруган, учу гъаддин вазифйир «Ислам РФ» сайтдиз ва «Медина» газатдиз табшурумиш гъапниийча. Гъелбетда, учу ихъ «Ассалам» газатдиканра ва мялуматар тувру жара дакъатариканра фикрар алурача. Фицдар-вуш вазифйирин пай учу учухънара гъадабгъидича;

3) Урхбан пособйир, урхбанна-методикайин табшуругъар, диндин месэлийириан вуйи учебникар адагъуз ва тартиб алуз маслааът гъапунча.

Ректорарин Советдин заседанийир жюрбежур йишварий гъабанди ву. Гъацира исламдин культура, илим ва образование артмиш апбаан вуйи Фонднахъди аьлакьа уьхъюз ва кюмек тувуз вузар иштирак хъпан ва урхбан заведенийир культурайиан ва Исламдин тарихдиан вуйи пишекрар гъазур апбаан вуйи государственной программийи иштирак хъпан месэлийирира гъал гъапунча.

ГЪЯКЪЛУБ БАДАЛИ ШАКЛУБ ВУЙИБДИХЪАН ЯРХЛА ЙИХЪАЙ, ГЪЯКЪЛУ ВУ, ДЮЗВАЛИ АРХАИНВАЛ АРАЙИЗ ХУРУ, ХЪА КУЧИЛИ- ГЪАЛАБУЛУГЪВАЛ

ГЪЯДИС

ХАЙИРЛУ ТЕКЛИФАР

Лайкълу гъюрмат айи шейх Саид- эфендийи Сайфулла- къадийикан гъамци дупна:

Гъаму деврин ахю шейх Саид-эфендийи ширарин саягъниинди дибикнаи чан «Назмаби» клуру китабди Сайфулла-къадийин гъакъна-ан гъамци дибикна (мяна):

«Узуз шейхарикан гизаф улхуз ккундузуз, фицики думу юквариз дарман ву.

Диндикан дерин ахювалар гъадагъалан къялях Сайфулла-къадийиз суфийин рякъюу учлуз ккун гъабхънийи, фицики диндин гъакълу метлебарихъна хъуркъбан бадали Шариатди тербиячи-муршид ади хъувал тлала аплура...

Аллагъди ﷺ Чаз ккун гъа-

хъириз фукъан ахю бажаранвалар тувруш ари лигайчва. Асабдиан вуйи Абдуриягъман-гъажи гъадму вахтарин ахю шейх вуйи, хъа Сейфулла-къади тарикъатди 21 муракъабдиинди дугъан улихъ гъудчлвну. Суфийириин шад йихъай, гъюрматлу гъардшар, диндихъ хъугъувал мюгъкам аплинай, фицики ухъуз ахю ужулар хъиди. Ахиратдин йигъан Сайфулла-къадийихъанди Аллагъдиз ﷺ баркаллагъ йипай...

Фикирлу инсанариз ахю ксарихъан гъерхуз гучлур шулдар, хъа гъацира, аьдаб клулиз адабгъури, яшнан ва

ахюваларин ахюдарин рякъюуди гъягъюру. Гъякълу шейхари чиб-чпиз гъюрмат аплуру, ва дурарин арайи къаст ва сари тмунур гъиспикк кадрагъди гъитувал шулдар. Ари гъаддиз гъякълувалин «океан» Кумухди айиваликан ахю гъабхъи Гъясан- эфенди Сайфулла-къадийихъна гъушну, фицики фикирлу кас частлан артухъди ахювалар айрихъди гъягъюру.

Ва къюрид гавагъиар чиб-чпихъди ахю шадвалиинди гюрюшмиш гъахъну, гагана байси, Пайгъамбарна ﷺ Абу-Бакрси. Дурар чиб-чпиз кюмекчир- гъардшар гъахъну,

Муса ﷺ ва Гъарун пайгъамбарси ﷺ, ва дафтрариз насигъатна гафар ва саб жерге метлебу мялуматар адагъну.

Пайгъамбарин ﷺ ва дугъахъди гъилихдарин рякъюуди гъягъюри, сунна жанлу аплиинди, дурари диндиз ахю хайир тувну. Дурари цийивалар тлаъну адру ва гъалатларихъан ярхла вуйи марци Накъшбандийин тарикъатдин улхури гъахъну. Дурари хъайи-хъайибси кучлан шейхарин терефнаан айи хатлауаликан ва иблис-

дихъан жиниди чхур гъадабгъиинди (кашф) кучларий ахъдарикан ктибтну.

Ахъирий, гъаму дюнъийан гъягъювал къисмат гъабхъиган., Сайфулла-къадийи тарикъатдин ляхин Гъясан-эфендийиз бегъемди ихтибар гъаплин.

Гъит Аллагъу Тааъла дугъкан рази ишри!».

Мевлюддин саб жерге аьдабар

• Мевлюддиз гъягъюруин киваъ чаз теклиф даплинайрин теклиф ужуи клулиз адабгъбан ужуб ният ади ккунду, ужуб мажлисди иштирак хъуз, Пайгъамбарин ﷺ уьмикан аплу гафар- члаларихъ хъпехъуз, жара ксарихъди сабси чавра дугъаз салават хътаплуз. Ва гъич сабанра анжагъ иплуз, убхъуз, рягъатвал гъадабгъуз ашкъ айивалиинди ният члур даплин ккундар.

• Мевлюддиз гъягъру кас бегъемди марциди духъну ккунду яни гъудгнин дижикнади, ихтияр дуфнайи тягъарнагъди ицини хъади.

• Мевлюддин вахтна гъаму дюнъийин читинваларикан- гъайгъушнаркан фикрар даплин ккундар, фицдар вуш себебаринди

(инсанариз теклиф аплувал, дурариз хураг гъивувал жигъатнаан).

• Асас вуди мевлюдар Аллагъу Тааълайи Мугъаммад Пайгъамбариз ﷺ жилин уьмур туву йигъан ва вазли клули гъахуру, хъа амма думу имбу вахтна мевлюдар гъичра духну ккундар клуру гаф дар.

• Мевлюд гъабхували мусурман касдин али фарз алдабхъуру ясана пчлу аплуру клуру гаф дар (гъудган аплувал, ушв бисувал ва гъ.ж.)

• Мевлюд чпи улупбан ясана инсанарин улихъ читинвалар улупбан бадали даплин ккундар.

• Мевлюд Пайгъамбар ﷺ бабкан гъахъи йигъан аплин метлеб хъана ражну дугъкан ебхъбан, хъпехъбан, гъаму хулаъ мевлюддин берекет гъубзбан бадали аплуб ву. Шли гъаму саягъниинди мевлюд аплуруш, ярхи йискъубаъ дерднахъан- хажлатнахъан ярхла шулу- ахю алимари гъамци клури гъахъну.

• Мевлюд аплуз ккайи касди хълариз теклиф аплу вахт гъисабназ гъадабгъну ккунду, фицики мевлюд аплували вахтниинди гъудган аплуз манигъвал дараплин бадали ва гъ. ж.

• Мумкинвал аш, жюрбежюр мевлюдар клули гъахуру ужу ву, назмарин жюрера дигиш гъулаъ, батлук гъулаъ,

раби- уль- аввалин вазли, мевлюдар гъахуру вазли, Шуайб- эфендийин «Калаид» клуру китаб урхури шулу. Гъар хъабхъган гъаддикан ции- цибди урхури, думу ккудубклайизкъан бегъемди урхувал тешкил аплуру.

• Мевлюдар гъахуру вазли артухъ къадарнагъди дюъйир урхуруш ва гъадрарихъ хъпехъуруш ужу ву, эгер гъаму ваз давааьтдин ваз аплуруш, думу Аллагъдиз ﷺ ккуни ляхин ву!

Гъит Аллагъу Тааълайи ухъуз ужудар ляхнар аплуз амур аплри!

фициб вуш кивахънивал адира ккундар.

• Мевлюдди урхурайибдиз- клурайибдиз асас фикир тувуб, гъеле увуз сабпи ражну ебхъурайиб даршара, гъюрматлуди янашмиш хъуб, Пайгъамбарин ﷺ уьмикан клурайибдихъ дикъатлуди хъпехъуб лазим ву.

• Мевлюддихъ жилар ва дишагълийир жа- жаради хъпехъуб лазим ву, гъадрарин арайи къадми ара ади ккунду.

• Мевлюд аплурайи касди думу чаз айи мумкинваларинди клулиз адабгъну ккунду

Чинарий мусурман гъардшарин шадлугъ

Мартдин 25- пи йигъан Дербент райондин Чинар гъулаъ Мугъаммад Пайгъамбар ﷺ бабкан гъахъи йигъаз бахш вуди машквран серенжем клули гъубшну.

Мевлюддиз неинки саб Чинар гъулан, хъа гъацира гъаддиз багахъ хъайи гъунши гъуларанра мусурман ксар уч гъахънийи. Шадлугъарий Дагъустандин диндин идарайин вакиларра иштирак гъахънийи: муфтийин заместитель Гъябиб-гъажи Мамматханов, Дагъустандин Огни шагърин имам Мугъаммад — Рамазан Ражабов, табасаран члалниинди удубчлвурайи «Ассалам» газатдин канонический месэлийриз лигру Мугъаммадзакир Юсуфов, «Ассаламдин» Дербент районди айи вакил Абдулла Ашурялиев. Гъадму серенжем Дагъустандин исламдин университетдин мялим Мугъаммад-гъажи Мукъушдибировди клули гъубхнийи.

Мевлюддин иштиракчийири Мугъаммад Пайгъамбарин ﷺ уьмикан, дугъан лайкълуваларикан ва Аллагъди Гъаънайирихъна вуйи ккунива-

лин метлебуваликан яркъуди гъапнийи.

Дюъйирий гъацира исламдин ахювалар гъадагъбан ва гъадму терефнаан «Ассалам» газатди мусурман ксарин арайи уйнамиш аплурайи метлебуваликанра киваин гъапнийи.

Чинар гъулаъ гъаму ражну уч гъахъи къадарнагъди мевлюддиз хълар ва агъалир гъич сабанра дуфнадайи. Агъалирин фикраринди, гъаму ражну тешкил гъапли серенжем Чинар гъулан агъалириз ахю гъядиса ву. Машквран серенжемдик асас гъевес «Нашидуль Ислам» клуру дестейи клули гъубху мевлюдди ва гъадушваъ гъапли мяълийири капнийи.

Мевлюддин ахъирий диндин иштиракчийири гележегдиъра гъаму жюрейин серенжемар клули гъахуз чпиз ккунвал улупнийи.

Адлу аьлим, шейх

Сайфулла-къади (к.с.) (1850-1919)

Жикъи биография

1 « Саб жерге улупбариз асас духъну, гъадму йисари варитлан адлу исламдин «Аль-Азхар» университетди гъурхну ва думу отлично къиматариинди екстерно вуди ккудубкӀну.

Татараринна башкирарин аьхю педагог-просветитель Зияуль Камалии тӀалаб апӀбаз лигну Уфайиз гъюру, ляхин тешкил апӀуз чаз кюмек тувбан бадали ва Урусатдиь сабпи исламдин университетдин мялимвал апӀузра.

Дугъаз гъадму университет 1906-пи йисан ачмиш апӀуз ккун дубънайи. 1905-пи йисан Сайфулла-къади ва Зияуль Камали «Урусатдин мусурмарин Союз» тешкил апӀру вахтна чиб-чпихъди таниш шулу ва гъадму йисан дугъу «Усмания» кӀру медресейи дарсар кивуз хъюгъру, хъа 1906-пи йисанмина — Исламдин университетдиь востокдин философияин, шариатдин ва тӀарикъатдин дарсар. Гъацира думу башкир ва татар чӀалар аьгъю апӀувал цийи алаьбан ва казах, къиргъиз чӀалар аьгъю апӀбан зиинра лихуру.

1908-пи йисан Сайфулла-къади Дагъустандиз (Костек гъулаз) къаляхъ хътакуру ва суфийин заан даражайиз дупнайи шейх Костекдиан вуйи Хасбулатдихъ суфийин аьгъювалар цийи алауру. Сакъюдар вазар арайилан гъушган Костекдиан вуйи Хасбулатдин теклифниинди рюгълувалин насигъятчи агуб метлебниинди думу шейх Мугъяммад-Закир аль Чиставийихъна гъагъюру. Хъа думу кечмиш хъплан къаляхъ дугъу гизаф вахтна чаз шейх агури гъахъну, хъа амма гъидихъундайи. Хъасин Мугъяммад-Закирин равгъанийи (рюгъ) Челябинский губернияин Троици кӀру шагъриь айи Зейнулла Расулевдихъна гъагъюз теклиф апӀуру. Майдин вазли, теклиф дапӀнайи хяларин ва гизаф къадар мюридарин иштираквалиинди, шейх Зайнулла Шариф Расулевди Сайфулла-къади шейх вуйивал мялум

гъапӀну, думу муршидвалин даражайиз адагъну.

1909-пи йисан Сайфулла-къади Астраханъдиз къаляхъ хътакуру. Гъадму йисланмина дугъу бегъемди чан уьмур диндин ляхнариз бахш апӀуру.

1909-пи йисан, 4 ваз ккудубшбалан къаляхъ, дугъаз саки сатӀиди (сабвахтна) Къялан Азияин ва Дагъустандиан муфтийвалин гъуллугъназ теклиф апӀуру. Сайфулла-къадиин чан гафариинди, дугъу чан ватан ктабгъну ва 1909-пи йисан сентябрин вазли Дагъустандиз, Темир-Хан-Шурайиз, гъюру. 1909-пи йисан 1918-пи йисазкъан думу Дагъустандин ва Кафари Къавкъаздин муфтийди лихуру.

Магъа Сайфулла-къадиин хутли чан абайикан фу кӀураш хъпехъухъа:

«1913-пи йисан бикӀувал аьраб чӀалнаан урус чӀалнаан гъарфариз илтӀибкӀбан гъакънаан пачагъди Указ адабгънийи. Гъадму себеп вуди Дагъустандиь гъюжум кӀули гъубшнийи. Сайфудин-къади ва Кахибарин Гъясан гъадму гъюжмиз къаршуди вуйи, фицики дурариз гизаф къадарнаьди инсанариан ифйир удузувалихъан гучӀвал кайи. Дурари гъаму жорейинди гъюжмиз удучӀувал тахсиркарвал ву, кӀуйи. Сифте заан гъуллугъариь айидариз гъадму жорейин къарар адабгъувал дюзиб дар, кӀури тасдикъ дапӀну ккундийи. Дурари гъадму указ ислягъвалин къайдайинди, маслаатниинди батӀул апӀуз гъитдича, кӀуйи. Хъа амма дурарин чалишмиш'валариз дилигди, 1913-пи йисан Темир-Хан-Шурайихъна 4 агъзурилан 6 агъзурихъна яракълу инсанар гъюжмиз гъафнийи. Саб жерге ксари гъадму гъюжум кӀули гъабхуз Нажмудин Гоцинскийи мажбур гъапӀнийи, кӀуйи, хъа амма Сайфулла-

къадиийихъанна Кахибарин Гъяснахъан гъюжмиз гъудужвнайидар мясляатнахъна хуз гъабхънийи ва хъайигъан гвачниндин вахтназ гъадриарикан гъич саркъана Темир-Хан-Шурайиь гъузундайи. Гъадму саягъниинди Дагъустан лапра писвалиинди ифйир удузбахъан, хъа Урусат кӀуруш дюнъяин халкъарин аьйибнахъан гъюрхнийи. Хъа амма гъаддиз дилигди Сайфулла — къади дустагъ гъапӀнийи. Хъуд йигъан хулаь дустагъ гъапӀу Сайфулла-къади ссылкайиз гъаьнийи, хъа дидлан къаляхъ кӀуруш-Казандин губернияиз. Гъаддихъна сабси, дустагъ гъапӀдарикан ва ссылкайиз гъаьдарикан гъадму кас сарпир ва ялгъуз къадарнаьди вуйир гъахъну.

Дюнъяин сабпи дяви ккебгъру. Дагъустандин диндин идарайин ва татарарин арайиан вуйи адлу ксарин тӀалабниинди Сайфулла-къади губернаторин ихтияр дарди Казандин удучӀвну гъагъюру. Хъа амма гъаддикан аьгъю гъабхъи губернатори Темир-Хан-Шурайиз телеграмма хътапӀуру ва Сайфулла-къади дустагъдиан гъергъну ва Дагъустандиз гъафиган думу дустагъ апӀувал, ва хъана Казандиз гъаувал тӀалаб гъапӀну. Губернаторин гъадму телеграмма гъамусра гъубзна. Темир-Хан-Шурайиз хъуркъу Сайфулла-къадиийиз гъеле чан хулаз гъюзкъана мюгълет тувундайи, чан хулаз хъуркъайиз 100 метртӀан цибди вуйи манзил имиди думу дустагъ апӀуру. Думу хъана гъадушваз гъаьру. Татарияин диндин улихъ-кӀулихъ хъайидари дугъаз азадди гъюз-гъагъюз ихтияр гъадабгъуру...

1916-пи йисан бикӀувал аьраб чӀалнаан урус чӀалнаан илтӀибкӀбан гъакънаан вуйи указ батӀул гъапӀну ва Сайфулла-къади Темир-Хан-Шурайиз, Дагъустандин ва Кафари Къавкъаздин муфтийвалин гъуллугъ давам апӀуз, гъюру. Гъадму вахтна дугъу Кахибдиан вуйи Гъясан шейх вуди мялум апӀуру, вари шубред жорейин тӀарикъатарин:

накъшбандийин, шазалийин ва къадирийин тӀарикъатарин шейх вуйивал».

Дагъустандиь совет гъюкум кӀурмиш апӀбахъан 1918-пи йисан думу Дагъустандин дявдинна революцияин (инкъилабдин) комитетдин рюгълувалинна шариатдин ляхнариз лигру Отделин заведишди дерккру.

1919-пи йисан Дагъустандиь Дявдинна революцияин гъюкумат дагъитмиш апӀуру. Сайфулла-къади диндин член вуйиваликан хабар гъабхъиган гвачнинган думу дустагъ апӀуз ва гюлле йивуз къарар адабгъуру. Темир-Хан-Шурайиь гъуллугъ апӀурайи царин офицери, чан жандилан хил алдабгъну, гъеле йишвну дугъаз гъаддин гъакънаан ктибтуру. Дугъан терефкрари Сайфулла-къади йицран мярхяриьди Темир-Хан-Шурайиан адагъуру. Хъа амма Исккан Жангутайиз багахъна вуйи рякъюь Сайфулла-къади кечмиш шулу.

Думу Заан Къазанишдиь накъвдик (никърик) кивру. Дугъу гъадму жил накъварин йишваз кӀури масу гъадабгънайиб вуйи. Хъасин къандиси гъадушвагъ варитлан гъюрматлу шейхарин, диндин аьлимарин, гирами ксарин майтар кивуз хъюгъру.

Ницовкрайиан вуйи гъакълу шейх Сайфулла бин Гъюсейнди (гъит Аллагъу Тааьлайи дугъаз рягъмат ва артухъди ужувлар туври!) варитлан хайирлу аьгъювалар гъадагъну ва гъадму аьгъюваларикан ухъуз варитлан къиматлу китабар гъитну, дурари дугъан ччвур уьмурлуг вуди адлу гъапӀну ва, Аллагъдин амриинди, гъарган мянфяаьт ктабгъиди. Думу себеп вуди ихъ йигъарин вахтназкъан тӀарикъат тарабгъну ва гъюбхну.

Гъит Аллагъу Тааьлайи дугъаз Ахиратдин ужувлар туври. Аллагъдиз — дюнйирин Первердигариз шюкюр ибшри!

**Таржума гъапӀур
Пирмягъмед
КЪАСУМОВ ву**

Теологияин ва диндин институтдин аттестация

Теологияин ва дин хъапӀбан институттешкил гъапӀхъанмина шубуд йис ву ва гъамусяаьт думу бегъемди тасдикъ дапӀнади ккунду. Гъаци апӀбан бадали аттестация дубхну ккунду.

Гъадму метлебниинди гъаму улихънаси иститутдиз Урусатдин Федерацияин образованиин Министерствойин аттестация кӀули гъабхру комитетдин член Дамир

Рашидович Дасаев гъафну.

Тестирование 5 жорейин предметариан кӀули гъубшну: математика, информатика, педагогика, психология, кюгъне деврин заманайиь дин хъапӀбаан тарих.

Къайд дапӀну ккунду, фицики студентариз улихъ ккимиди фициб саягъниинди аттестация гъабгъюруш ва иллагъки фициб къайдайинди тешкил апӀуруш аьгъдайи. Гъаддихъди сабси фуну факультетарин ва курсарин студентар гъаму жорейин аттестацияийиь

иштирак шулушра аьгъдайи. Гъадму месълара РФ-дин Министерствойи чав улупну.

Дамир Дасаев тестированиин натижийириин рази гъахъну ва учв иштирак гъахъи жара вузарик гъилигиган гъамрар варитлан ужударстар ву, кӀури гъапну.

Гъацира къайд апӀуб ужу ву, фицики теологияин институт гъаму урхбан йисан аьхириз государственнойин аккредитация гъадабгъурайи Урусатдин вузарик сабпи вуз ву.

Хусуси мялумат

ФУЖ ГЪАШИШРА, АБГЪЮВАЛАР БАДАЛИ ХУЛЪАН УДУЧІВНУШ,
ГЪАЦИР КАС УЧВ КЪЯЛЯХЪ ХЪТАКАЙИЗКЪАН АЛЛАГЪДИН РЯКЪЮЪ А

ГЪЯДИС

УЧІРУ МЕСЭЛА

Мектебарий диндин дарсар кивну ккундин?

Урус чалниинди удубчівурайи «Ассалам» газатдин 6-пи нумрайи журналист Муслимат Бакановайи гьамциб ччвур алди макъала чап гьапниийи.

Думу макъалиий мартдин 18-пи йигъан Расул Гьямзатовдин ччвурнахъ хъайи Дагъустан Республикайин библиотекаяйи «Ихь Дагъустан» клуру фильм адабгъбахъди аьлакьалу вуди дидиз лигувал тешкил апбакан дупнайи. Гьадму фильм «ТВ Чиркей» телекомпанияйи адабгънайибу. Дидин ургуб пайнаъ уьмуи образованиейин мектебарий Исламдин дарсар кивбан месэлайиз бахш дапнайиб вуйи. Гьадму макъала ихь ватанагълийири ахю разивалиинди къабул апура ва мектебарий Ислам диндин дарсар кивувал тебрик апура.

Гьаму фильмин сюжет мектебарий йирхъуд йисандин муддатнаъ Исламдин бинийириан аьгъювалар туврайи Ингушетия Республикайи

гъабхурайи ляхин нумна вуди улупбиинди дюзмиш дапна. Дупну ккундуки, думу ляхин хъуркьувалариинди клулиз адабгъура: баяр-шубарин урхувалин къадар за гъабхъну, папрус зигрудар мектебарий имдрувалик гьисаб ву ва чпи, гьадму мектебди урхурайидари клурайиганси, гьадму дарс дурариз варитлан ккуниб ву.

Гьадму фильмииз лигуз ва думу месэла гьял апуз клури государственойин ва жямьяатлугъдин регъбрар, меркездиъ айи саб жерге вузарин студентар гьафниийи.

Гьадму серенжем РД-йин Гьюкуматдин диндин месэлийриз лигтру Комитетдин председателин заместитель Къафлан Ханбабаевдин улхалан къяляхъ жанлу гъабхъниийи. Дугъу къайд гьапганси, ухъу дин государственойихъан жара дапнайи светский общественыйи (жямьяатлугъдиъ) яшамыш шулахъа, гъаци вуйиган гьаму жорейин дарсар гьамусяаьт мектебарий кивуз мумкинвал адар. РД-йин муфтийин кюмекчи Мугъяммадвакил Султанмугъяммадовди уч духънайи ксар дишлади

гъаврикк къаъниийи, фицики, эгер гьамусяаьт ухъхъан диндин бинийириан дарсар чара-суз предметси кивуз шулардарш, думуган гьадму дарсар факультативси тлалаб апуз ихтияр ахъуз, гьаддихъди сабси абийр-бабари гьаддин гьякънаан чпин терефнаан теклифер тувну ккунду.

Къваин апуз лазим ву, фицики 1998-пи йисан 16-пи январий «Ягъ-намуснан ва дин хъапбан азадвалин ва диндин тешкилатарин гьякънаан» удубчіву Дагъустан Республикайин къанундиъ (думу Халкъдин Собраниейи къабул гьапуз ву, п. 3, 7-пи

маш, 3-пи клул) дупна: «Абийр бабарин ва гьадрадин ерина дурар урхюраридарин тлалабниинди, государственойин ва муниципалин образованиейин идарийри урхурайи бицидарин разивалиинди, улупнайи идарийрин администрацийрихъан идара апуру йишван идарийихъди мясляаьт апбиинди диндин идарийиз образованиейин программийинди дардин улупуз мумкинвал тувру».

Гьадму къанундин 8-пи маддаийиз асас духъну гьамцира дибикна: «Государстойин гьурулушдин образованиейин идарийрин урхъан программийрик дюнъийин динарин

тарих, диндин рябатлувалин ва эдеблувалин терефар аьгъю апбахъди аьлакьалу вуди образованиейин тялукъ идарийрихъди мясляаьт апбиинди дарсар кауз шулу. Государстойин ва муниципалин идарийри гьадму дарсар улупувал диндин гьаракатар тамам дарапди клули гьахуру».

Удучівну гьулху хайлин ксари фикрар ачухъ гьапну, фицики ккунш мектебарий, ккундушсана вузариъ диндин дарсар кивувал саб жорейинуб дубхъну ккундар. Эгер атеистарин терефнакан клуруш, гьаддихъди сабси динди гьадму месэлайикан фициб фикри апураш, гьаддиканра дупну ккунду.

Гьаму месэла гьял апбаъ студентари-жигъилари ужуб активвал улупну. Дурари гьадму жорейин дарсар кивувал чарасуз лазим ву, клури къайд гьапниийи.

Гьаз гьапиш, иллагъки диндикан ва, асас вуди Ислам-дикан, аьгъювалар адрувал себеб вуди хайлин жигъил баяр ярквариз гьягъюра, экстремиствалин гьаракатарин машгъл шула.

ДагъОгнийиъ «Ассалам» газатдин йигъ

Апрелин 6-пи йигъан, раби-уль-аввалин аьхиримжи йигъан, Дагъустандин Огни шагъриъ исламдин серенжем клули гъубхну-«Ассалам» газатдин йигъ. Шагърин жвумийин мистан икриъ клули гъубху серенжемдиъ шубуд агъзурихъна агъалйир уч гъахъниийи, неинки саб Огни шагърин агъалйир, хъа гъацира гьадму шагъриз багахъ вуйи гьуларанра кмиди мусурман гьафниийи. Гьадму серенжемдиъ гъацира Дагъустандин мусурмандин Духовный идарийин вакиларра иштирак гъахъниийи.

Муфтийин кюмекчи Мугъяммадвакил Султанмягъмедовди, уч духънайидарин улихъ удучівну улхури, вари вахтариз лапра мяналу месэла гьитибкниийи-Аллагъдиз ﷻ лапра къваантан гьуллугъ апбан месэла.

«Мусурман кас учв ахъу вари аьгъвалатарий кмиди Аллагъу Тааьла къваин апуз чалишмиш духъну ккунду. Амма гьаддихъди сабси думу касди гьадму ляхин къваантан дапну ккунду, фицики ухъу халкъ Гьапури Аллагъдиз

анжагъ къваантан гьуллугъ апубтан жараб къабул апурад.

Хъа ухъу дикъатлувалихъна, къваантан вуйвалихъна хруб тларикъат ву, хъа думу рюгънан деринвал жигъатнаан цийи алапбан рякъ ву», - клури къайд гьапну Мугъяммадвакил Султанмягъмедовди.

Мягъячгъала шагърин М. Гьяжиевдин ччвурнахъ хъайи кючейиъ ерлешмиш дубхънайи мистан имам Анвар-гъяжи Касанкусиновди швумалвалин (тавбу) гьякънаан

вуйи дюаъ гьурхну, хъа тавбу Женнетдихъна вуйи рякъ ву.

Мажлисдиъ гъацира «Ассалам» газатдин Дербент райондиъ айи вакил Абдуллагъ-гъяжи Ашурялиев, табасаран чалниинди удубчівурайи «Ассалам» газатдин канонический месэлийриз лигтру Мугъяммадвакир Юсуфов, Чинар гьулан имам Зайнулла-гъяжи гьулхну.

Уч духънайи мусурман ксариз дюъйирин арайиъ исламдин хайирлу мяълийрихъ (нашидарихъ) хъпехъуз мумкинвал гъабхъну. Дурар клули гъухдар «Нашидуль ислам» дестейиъ айидар вуйи.

Гьадму серенжем клули гъубхур Дагъустандин Огни шагърин имам Мугъяммад-Рамазан Ражабов вуйи.

Гьякълуб бадали шаклу вуйибдихъан ярхла йихъай, дугъри ву, гьякълували арханвал арайиз хуру, хъа кучли-гъалабулугъвал

Рузнама

ИЮНЬ

дни	утрен.	восх.	обеденный	послеобед.	вечерн.	ночн.
1	2.53	5.15	12.53	16.56	20.34	22.33
2	2.53	5.15	12.53	16.56	20.34	22.33
4	2.55	5.16	12.53	16.56	20.33	21.31
6	2.58	5.18	12.54	16.57	20.32	22.30
8	3.01	5.18	12.54	16.57	20.31	22.29
10	3.03	5.20	12.55	16.57	20.30	22.28
12	3.06	5.21	12.55	16.57	20.29	22.26
14	3.09	5.22	12.55	16.56	20.28	22.24
16	3.11	5.24	12.55	16.56	20.26	22.22
18	3.14	5.26	12.55	16.56	20.25	22.20
20	3.17	5.27	12.55	16.56	20.23	22.16
22	3.19	5.29	12.55	16.55	20.23	22.14
24	3.23	5.31	12.55	16.55	20.21	22.10
26	3.26	5.32	12.55	16.54	20.20	22.07
28	3.30	5.34	12.55	16.53	20.18	22.03
30	3.34	5.36	12.55	16.53	20.15	22.00

Учредитель
Благотворительный фонд «Путь».
Газета печатается по согласованию и одобрению Духовного управления мусульман Дагестана

Редакционный совет
Председатель редакционного совета муфтий РД
Ахмад-хаджи АБДУЛАЕВ

заместитель муфтия РД
Махди-хаджи МУТАИЛОВ
Мухаммад-Закир ЮСУФОВ

Редактор
Пирмагомед КАСИМОВ

Канонический редактор
Мухаммад-хаджи МУХАММАДОВ

Художник
Саид САИДОВ

Компьютерная группа
Асият ХАНОВА
Ахмед МАГОМЕДОВ

Менеджер
Мухаммад ХИРИЯСУЛАЕВ

При перепечатке ссылка обязательна.
Набрано и сверстано на компьютерной базе газеты «Ас-Салам».

Газета зарегистрирована Управлением Федеральной службы по надзору за соблюдением законодательства в сфере массовых коммуникаций и охране культурного наследия по ЮФО (г. Ростов-на-Дону).

Свидетельство о регистрации ПИ № ФС 10-6401 от 15 декабря 2006 г.

Индекс 51325

Отпечатано в ООО «Дом печати» по адресу: пр-т Акушинского, 20. Заказ № _____

Сдано в печать 5 мая 2008 г.

Тираж 1 000 экз.

Адрес редакции

367015, РД, г. Махачкала,
ул. М. Ярагского, 128.

Тел.: (8722) 61-00-64.

По вопросам подписки и доставки

обращаться по телефонам:

по Республике Дагестан — 8-988-699-28-24

по г. Махачкале — (8722) 914-222.

E-mail: info@assalam.ru; www.assalam.ru